

Spolu a sami: Československo, Česká republika a Slovensko po listopadu 1989

Zhroucení normalizačního režimu na sklonku roku 1989 uvolnilo cestu proměně Československa v pluralitní parlamentní demokracii. Otevřel se prostor nejrozličnějším občanským aktivitám a formování nového systému politických stran. Došlo k přijetí a realizaci řady opatření směřujících k zajištění práv a svobod občanů, k napravení křivd a v neposlední řadě k restauraci kapitalismu. Československo zároveň nastoupilo trnitou cestu k integraci do evropských a transatlantických politických, ekonomických a bezpečnostních struktur. To s sebou samozřejmě přineslo celou řadu problémů nových a znovuotevřelo taktéž problémy staré, zakonzervované absencí svobody projevu v nedemokratickém režimu. Již od ledna 1990 probíhaly spory o podobu společného státu, které přes dílčí kompromisy a odpor velké části veřejnosti nakonec vyústily v rozpad federace a vznik samostatné České republiky a Slovenské republiky 1. ledna 1993. Obě země se pak na jednu stranu potýkaly s obdobnými problémy spojenými s postkomunistickou transformací, na druhou stranu měly i své problémy specifické. Jejich politické reprezentace volily mnohdy různé cesty k tomu, jak těmto výzvám čelit, přičemž byly vedeny různorodými motivy a zájmy, jak je tomu v politice běžné. To mělo samozřejmě dopad i na česko-slovenské vztahy na všech rovinách.

Právě česko-slovenským aspektům polistopadového vývoje Československa, resp. ČR a SR by se rád věnoval odborný seminář Česko-slovenské komise historiků pořádaný ve spolupráci s katedrou historie Přírodovědně-humanitní a pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci, Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci a Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v.v.i. dne **22. října 2025 v Liberci**. Vítány jsou příspěvky věnované mj. rozdílnému vnímání různých problémů země v obou částech federace do jejího rozpadu či politickému, sociálnímu a ekonomickému vývoji v nástupnických státech a jejich česko-slovenskému rozměru. Příspěvky, které na semináři zazní, případně i další texty budou publikovány v monotematickém čísle 1/2026 odborného periodika Česko-slovenská historická ročenka. Návrhy na případný příspěvek na semináři, resp. do Česko-slovenské historické ročenky (dosud nepublikovaný) můžete posílat do 31. května 2025 na adresu jaroslav.pazout@tul.cz. Uzávěrka příslušného čísla ročenky je stanovena na 31. 12. 2025.